

Zgórzak, Michał

Promocja książki dr Wandy Grębeckiej pt. "Wilno-Krzemieniec. Botaniczna Szkoła Naukowa (1781-1841)"

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 43/3-4, 209-210

1998

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dokumentów w widzeniu historii oczyma współczesnych, wreszcie przedstawienie genealogii jako źródła historycznego i ich miejsca w średniowiecznej historiografii.

Symposium zakończył wykład publiczny prof. dr hab. Herrad Spilling nt. *Passionale z Zwiefalten – arcydzieło skryptorium szwabskiego z I połowy XII wieku*. Profesorka Spilling poddała analizie zarówno stronę ikonograficzną, jak i pismo oraz treść kodeksu. Szczególną uwagę zwróciła na miejsca, w których nanoszono poprawki i uwagi dotyczące iluminacji oraz samego zapisu. W wyniku tak przeprowadzonej autopsji trafiła na ślad celowo usuwanych w trakcie tworzenia rękopisu elementów. Były to najczęściej wskazówki dotyczące zdobienia oraz szkice inicjałów i miniatur. Przeanalizowała też te miejsca, w których dopisywano fragmenty tekstu już po spisaniu pasjonau. Jeden z ciekawszych wniosków dotyczył zdobnictwa rękopisu. Analiza materiału ikonograficznego i towarzyszących mu zacieranym, więc ledwie widocznym uwag, pozwoliła na stwierdzenie, że całość dokumentu powstała w jednym skryptorium bez udziału artystów z zewnątrz. Wykładowi towarzyszyła projekcja przeźroczy, które pozwoliły na lepsze zorientowanie się w przebiegu badań i zarazem przybliżyły piękno zabytku słuchaczom.

Dobrze się stało, że Uniwersytet Warszawski zaprosił austriackich i niemieckich mediewistów, których badania mają długą i bogatą tradycję. Symposium było okazją do poznania najnowszych trendów w badaniu średniowiecznej i wczesnonowożytnej historiografii oraz stało się miejscem prezentacji ciekawych osiągnięć.

Mikołaj Ochmański
(Warszawa)

PROMOCJA KSIĄŻKI DR WANDY GRĘBECKIEJ

PT. *WILNO-KRZEMIENIEC. BOTANICZNA SZKOŁA NAUKOWA (1781–1841)*

W dniu 27 kwietnia br., w Sali Konferencyjnej Muzeum Techniki w Warszawie odbyła się, zorganizowana przez Prezydium Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk, uroczysta promocja książki dr Wandy Grębeckiej pt. *Wilno-Krzemieniec. Botaniczna Szkoła Naukowa (1781–1841)*, opublikowanej przez wydawnictwo Retro-Art w roku 1998. Książka stanowi siódmy już tom wydawanej od kilku lat przez Komitet Historii Nauki i Techniki serii pt. „Rozprawy z Dziejów Nauki i Techniki”.

Podczas spotkania jako pierwsza zabrała głos prof. dr Irena Stasiewicz-Jasiukowa, Przewodnicząca KHNiT i zarazem Przewodnicząca Komitetu Redakcyjnego serii, która omówiła ogólne założenia „Rozpraw”, ich interdyscyplinarny charakter oraz miejsce prezentowanej książki wśród innych publikacji. Podkreśliła

nowatorski i syntetyzujący charakter pracy o wileńsko-krzemienieckiej szkole botaników.

Z kolei, prof. dr Kalina Bartnicka w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Historyczna podróż do Wilna i Krzemieńca* wspominała o walorach historyczno-poznawczych pracy. Podkreśliła, że dzięki wielości zgromadzonego przez Autorkę materiału naukowego, a zarazem interesującej, wciągającej czytelnika narracji książki, możemy razem z jej bohaterami – znanymi i cenionymi botanikami poznawać kraj, który badali. Kolejne stronicie książki przybliżają nam także kulturalną i naukową atmosferę, którą tworzyli, i która ich tworzyła.

Prof. dr Tomasz Majewski, w swoim *Głosie Botanika* zwrócił uwagę, że książka dr Wandy Grębeckiej jest pierwszą, wyczerpującą syntezą na temat wileńskiej i krzemienieckiej botanicznej szkoły naukowej, odnoszącą się jednocześnie do prac i studiów wcześniejszych. Uwydatniając, szczególnie cenną w książce, kompleksowość w wykorzystaniu dotychczasowych badań historyków botaniki, profesor Majewski wyraził jednocześnie swój żal, że podobnego opracowania nie doczekała się szkoła botaniczna działająca w Uniwersytecie Stefana Batorego.

Dr Wanda Grębecka, Autorka pracy, podkreśliła, że jej głównym celem było ukazanie pewnego *continuum* w działalności wileńskich i krzemienieckich. Chciała

również wydobyć ich ambicje dydaktyczne i szczególnie ważny przedmiot badań, jakim była fizjografia wschodnich terenów byłej Rzeczypospolitej. Uwytkliła także niezwykle istotne dla twórczego klimatu tamtych lat scementowanie środowiska naukowego, w którym obecni byli botanicy o różnej prowienienici narodowej i kulturowej: Polacy z Kresów, Francuzi, Niemcy, Austriacy i in. Łączyły ich wspólne podróże i obfita korespondencja. W podsumowaniu, Autorka przypomniała ze szczególnym naciskiem, że obecne w jej opracowaniu centra badawcze, przede wszy-

stkim zaś Krzemieniec ze względu na swoje położenie geograficzne i osiągnięcia naukowe, zaważyły w sposób decydujący na rozwoju botaniki europejskiej.

W dyskusji, podczas której głos zabierali zaproszeni goście, zostały podjęte i rozwinięte wątki obecne w poprzednich wystąpieniach.

Część naukową promocji uzupełniło odtworzenie pieśni kresowych oraz recytacja wiersza Antoniego Andrzejowskiego *Do Wilibalda Bessera*, będącego typową dla omawianego okresu poezją dedykowaną komuś wybitnemu. Wiersz ponadto, ukazywał atmosferę środowiska naukowego Wilna i Krzemieńca pierwszej połowy XIX w.

Michał Zgórzak
(Warszawa)

